FORUMUL ROMÂN DE DIABET

EDIȚIA A III-A

RAPORT EVENIMENT

23 NOIEMBRIE 2022, PALATUL PARLAMENTULUI

SUMAR

I. INTRODUCERE
II. DIABETUL ZAHARAT ÎN 2022
III. PROIECTE CHEIE ÎN 2022
IV. CUM CONTINUĂM ÎN 2023?
V. DECLARAȚII DE LA EVENIMENT
VI. ECOURI DIN PRESĂ

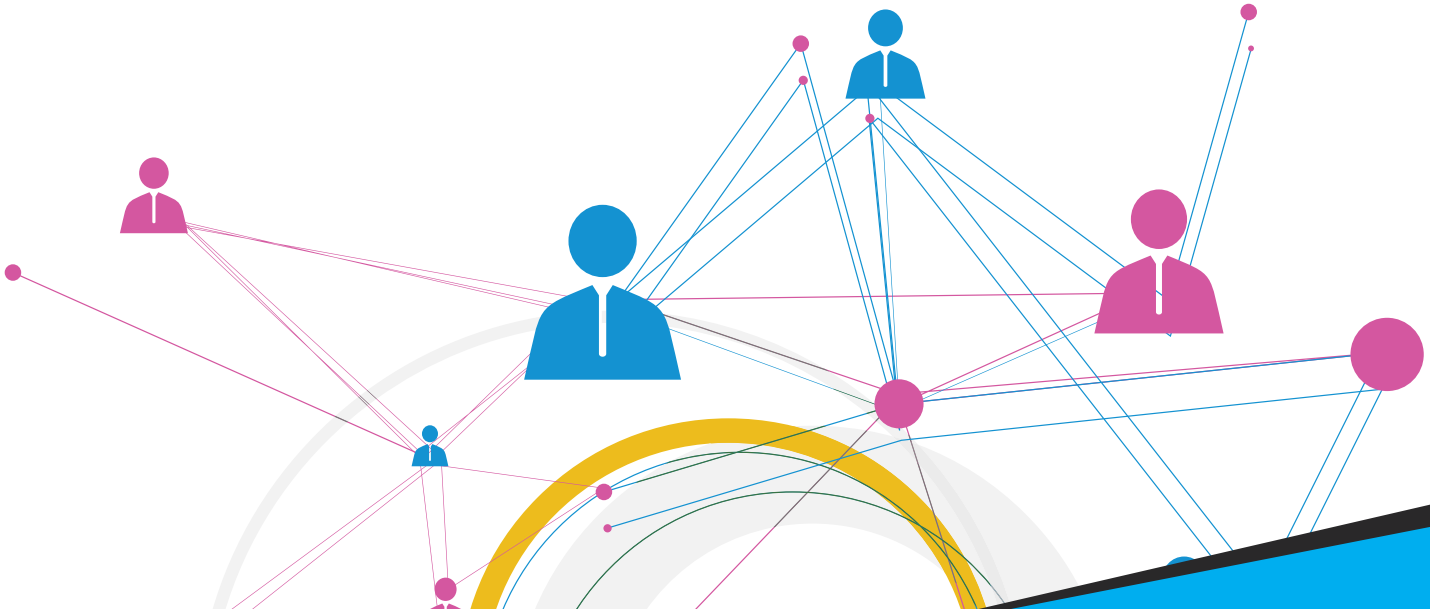

I. INTRODUCERE

Sub umbrela **"Căutăm milionul lipsă"**, am reunit toate eforturile noastre de a atrage atenția asupra prevalenței crescute a diabetului zaharat dar şi asupra numărului de persoane nediagnosticate, care ajung la medic în stadii avansate ale bolii.

Dintre temele abordate în cadrul conferinței menționăm: operaționalizarea Legii Prevenției în Diabet, nevoia de a avea date corecte, resursele financiare necesare pentru prevenția și tratarea diabetului zaharat, intervenții colaborative în sprijinul persoanelor aflate la risc de diabet zaharat.

II. DIABETUL ZAHARAT ÎN 2022

Boală cu impact major pentru sănătatea publică (conform Strategiei Naționale de Sănătate 2022-2030)

nivel scăzut de informare și educație atât pentru persoanele cu diabet, cât și pentru populația generală

Anual, jumătate dintre persoanele cu diabet zaharat sunt spitalizate din cauza complicațiilor

7 din 10 români ajung la medic cu complicații deja instalate

Peste 1,100.000 de români se tratează în cadrul Programului Național de Diabet Zaharat

III. PROIECTE CHEIE ÎN 2022

Politici de prevenție a diabetului zaharat
Participarea reprezentanților Forumului la operaționalizarea Legii nr. 249/2020

Barometrul datelor privind Diabetul

- Analiză și centralizare date relevante despre diabet
- Raport anual cu indicatori și date despre diabet
- Promovare date

Acces la servicii medicale
Accesul la servicii medicale în context covid și post-covid rămâne o problemă pentru pacienți și medicii acestora.

Căutăm Milionul lipsă
Proiecte pilot de screening în parteneriat cu autoritățile publice locale

Diabetul, o prioritate
Diabetul zaharat – prioritate de politică publică în România

IV. CUM CONTINUĂM ÎN 2023?

Prima prioritate a Forumului Român de Diabet pentru anul viitor rămâne **operaționalizarea Legii prevenției și depistării precoce a diabetului.** Membrii Forumului își doresc să participe, alături de reprezentanții autorităților la definirea prevederilor legii, continuând în același timp să promoveze Programul Național de Prevenție a diabetului zaharat în rândul autorităților publice locale și a mass-media.

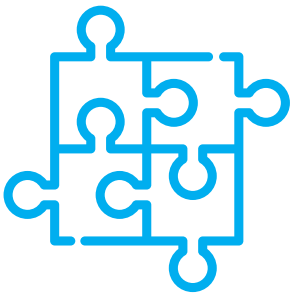

Sub umbrela campaniei **Căutăm Milionul lipsă**, vor fi dezvoltate parteneriatele pentru:

- dezvoltarea de programe de screening cu autoritățile publice locale
- proiecte de evaluare a riscului de diabet zaharat cu farmaciile
- proiecte de prevenție și screening finanțate prin fonduri europene

Barometrul datelor privind Diabetul este o direcție care va fi continuată în 2023 prin mai multe instrumente noi:

- secțiune dedicată pe site-ul Forumului
- Infografie dedicată promovată pe rețelele de socializare
- Raport anual cu indicatori

Creșterea gradului de informare și conștientizare cu privire la diabetul zaharat pe agenda publică și în mass-media

V. DECLARAȚII DE LA EVENIMENT

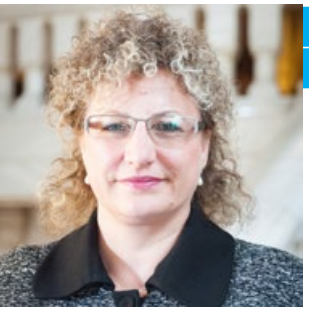

Conf. Dr. Diana Păun, Consilier prezidențial, Departamentul de Sănătate Publică, Președinția României

La nivel mondial una din zece persoane are diabet şi unul din doi adulți rămâne nediagnosticat. Dacă diabetul de tip 2 ar fi o boală transmisibilă am putea spune că suntem în mijlocul unei epidemii globale. Specialiștii vorbesc despre așa numita "Diabesity epidemic", obezitatea jucând și ea un rol important, fiind una dintre cele mai mari provocări de sănătate publică ale secolului 21 și unul dintre principalii factori de risc pentru diabetul de tip 2.

În timpul pandemiei COVID-19 important a fost efortul coordonat, pe măsură ce cazurile de infectare au crescut, iar în mod dramatic vuietul epidemiei globale de diabet a continuat în fundal, exacerbat din cauza lipsei de acces la serviciile medicale.

Lecțiile învățate din pandemia COVID-19 pot fi aplicate pentru a răspunde epidemiei de diabet, unde este nevoie de leadership global și bun management la nivel național pentru a reduce riscul de a dezvolta diabet și pentru asigurarea accesului tuturor persoanelor diagnosticate la tratament de calitate.

Prof. Univ. Dr. Gabriela Radulian, Președinte, Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice

Diabetul Zaharat constituie pentru noi toți o provocare, iar răspunsul se poate concretiza prin implicarea noastră, a tuturor. Este nevoie de implicare, fie că vorbim despre societăți profesionale, fie că vorbim de asociații de pacienți sau de industrie. Diabetul zaharat rămâne o problemă de sănătate publică în anul 2022, în condițiile în care diabetul zaharat în România are și o lege a prevenției deja aprobată. Aceasta pune accentul pe nevoia de screening pentru a reduce impactul generat, ținând cont în mod particular că diagnosticul vine pe fondul unor complicații preexistente. Pentru a putea realiza un diagnostic cât mai precoce, pornind de la Legea prevenției, trebuie ca la nivel populațional să generăm un nivel de informare și educație asupra însemnătății diabetului zaharat.

Este nevoie de educație pentru a proteja ziua de mâine, mesaj inspirat de Federația Internațională a Diabetului, pentru a atinge un diagnostic cât mai precoce, pentru a preveni apariția complicațiilor și a crește calitatea vieții pacienților cu diabet zaharat.

Prof. Univ. Dr. Romulus Timar, Co-inițiator Forumul Român de Diabet

Acești ultimi 4 ani au fost dificili pentru medicinii profesioniști, precum și pentru pacienții cu diabet zaharat în contextul pandemiei, propunându-se următoarele direcții de acțiune:

1. **Prevenția diabetului zaharat** – fiind nevoie cât mai rapid de normele de aplicare a Legii prevenției diabetului;

2. **Depistarea precoce a diabetului zaharat** – care nu se poate realiza la populația generală, ci la populația cu risc;

3. **Managementul corect al diabetului zaharat** – România este printre puține state din Uniunea Europeană unde tratamentul este gratuit și toate insulinele și medicațiile non-insulinice pentru diabetul de tip II sunt gratuite.

Post pandemie am observat la o creștere a diabetului zaharat de tip I , în România această incidență a crescut cu 16,5% în rândul copiilor și adolescenților, cel mai probabil acțiuni citopatice directe a coronavirusului și procese inflamatorii sau autoimuine.

S-a observat o creștere a prevalenței diabetului zaharat de tip II prin insulino-rezistență, secundar din cauza unui stil de viață nesănătos, în timpul pandemiei activitatea fizică fiind redusă, iar alimentația preponderent hipercalorică. Eforturile trebuie să insiste asupra practicilor de educare și informare, în special în rândul pacienților.

Prof. Univ. Dr. Gabriela Roman, președinte al Federației Române pentru Diabet, Nutriție și Boli Metabolice

Diabetul merită o gestionare cât mai bună și pentru aceasta este nevoie de o implicare totală atât medical, legislativ cât și financiar.

Este nevoie de discuții punctuale, care să adreseze problemele existente în gestionarea pacientului cu diabet, iar Forumul este un context optim pentru astfel de discuții.

Avem nevoie de Norme metodologice la Legea prevenției pentru diabet pentru ca medicii să înceapă să lucreze efectiv la diagnosticare, screening, informare și în sensul managementului adecvat pentru prevenirea diabetului. Accentul trebuie pus pe nevoia de colaborare între specialitățile medicale care concură la managementul diabetului zaharat pentru îngrijirea optimă a pacientului.

Dan Zaharescu, Director Executiv ARPIM

Diabetul zaharat este ca un ucigaș discret și tăcut, fiind o problemă la nivel personal, cât și societal. Un set de măsuri simple și puțin costisitoare implementate cu consecvență pot duce la rezultatele dorite pe termen mediu și lung. De aceea, ARPIM și-a asumat rolul de catalizator în cadrul Forumului de Diabet, promovând pe agen-

da publică problematica diabetului zaharat prin statistici, îngrijorări, propuneri de politici publice, cu o serie de victorii de etapă.

Este nevoie de operaționalizarea legii prevenției în diabet, colectarea de date fiabile privind populația la risc de diabet, un mediu optim de tratament la standarde europene pentru persoanele care suferă din aceasta cauză.

Cristina Pricop, Lider Grup de Lucru Diabet din cadrul ARPIM

Pe lângă conotația emoțională puternică (#nepasă) avem și o abordare pragmatică, anume :

* **Operaționalizarea Legii 249/2020 –** într-o populație puternic îmbătrânită, care este neînvățată cu prevenția sau mersul la medic, decât în cazul critic, prevenția în cazul diabetului este aceea pe care o știm astăzi – un drum unde este mult de recuperat cu eforturi de advocacy în această direcție.

* **Barometrul datelor privind Diabetul –** nevoia centralizării datelor privind diabetul este una pregnantă

* **Accesul la servicii medicale -** în context covid și post-covid rămâne o problemă pentru pacienți și medicii acestora.

* **Proiecte pilot de screening** prin care ne dorim să implicăm autoritățile publice locale – cu un răspuns pozitiv din partea primăriei Movilița, care a acceptat să fie alături de locuitori și dorește să transforme exemplul comunei într-un exemplu de bună practică, ce trebuie replicat.

* **Diabetul trebuie să fie o prioritate națională**, iar mass-media trebuie încurajată să comunice acest lucru nu doar către publicul țintă, dar și pentru formatorii de opinie.

Sorin Iancu, Colider Grupul de Lucru Diabet din cadrul ARPIM

7 din 10 pacienți sunt diagnosticați cu diabet zaharat deja în momentul când au dezvoltat complicații. Serviciile medicale trebuie să se întâmple mai repede și mai bine pentru a veni în ajutorul pacienților.

Forumul Român de Diabet are o bază largă de susținere în urma eforturilor din ultimii ani, în anul 2021 conturându-se o voce comună și unică privind nevoia accesului de servicii de sănătate pentru pacienți.

În 2022, în ciuda dificultăților, lipsei normelor de implementare a Legii Prevenției și depistării precoce a diabetului și a unui cadru, prin eforturi, în special la nivelul autorităților locale, s-au pus bazele unui program de screening, dovedindu-se că este posibil comună cu comună și apoi oraș cu oraș, ca la un moment dat, România să fie mai sănătoasă.

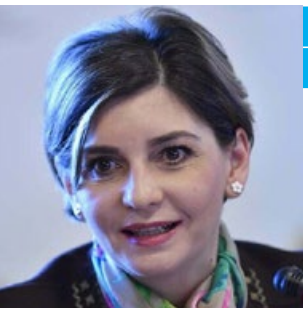

Conf. Dr. Anca Pantea Stoian, Preşedinte, Comisia Naţională de Diabet, Nutriţie şi Boli Metabolice a Ministerului Sănătăţii

Comisia Naţională de Diabet, Nutriţie şi Boli Metabolice din cadrul Ministerului Sănătăţii, alături de Casa Naţională de Asigurări de Sănătate lucrează la normele Legii prevenţiei pentru diabet astfel încât aceasta să fie implementată, cât mai repede şi cât mai bine.

Diabetul zaharat trebuie văzut în totalitatea sa, în acest sens se vor dezvolta 2 registre - de diabet şi pre-diabet, România fiind printre puţinele ţări europene care tratează pre-diabetul.

Dr. Mihaela Ion, Medic Şef, Casa Naţională a Asigurărilor de Sănătate

Programul naţional curativ derulat de Casa Naţională de Asigurări de Sănătate a cunoscut un trend ascendent atât în cazul fondurilor alocate, cât şi în cazul beneficiarilor. Dacă în anul 2020, bugetul alocat era de 1 milion 570 mii lei şi se tratau 912 mii de bolnavi, în anul 2022, incluzând rectificarea bugetului de stat, bugetul alocat este de 2.8 milioane lei cu 1 milion 50 de mii de pacienţi trataţi.

Este mult mai importantă prevenţia, comparativ cu tratamentul pentru pacienţii eligibili care aveau nevoie de tratament specific. Va trebui, şi nu în viitorul îndepărtat, să punem accentul pe prevenţie.

CNAS s-a alăturat grupului de specialişti care lucrează pentru implementarea normelor Legii prevenţiei şi depistării precoce a diabetului, prin prisma registrelor, serviciilor şi decontării serviciilor aşa cum e prevăzut

Dr. Daciana Toma, vicepreşedinte Societatea Naţională de Medicina de Familie

Se recunosc eforturile Forumului Român de Diabet în gestionarea corectă a diabetului şi creşterea accesului pacienţilor cu diabet la serviciile medicale. Normele pentru Legea prevenţiei trebuie să apară, dar, totodată, trebuie să fie armonizate cu reglementările în vigoare pentru ca dezideratele să fie puse în aplicare.

Cristina Petruţ, vicepreşedinte al Federaţiei Asociaţilor Diabeticilor din România

Eforturile Forumului Român de Diabet sunt recunoscute la nivel internaţional, fiind văzute ca un exemplu de bună practică care să fie replicate.

Diabetul este foarte solicitant şi vine peste pacienţi cu noi provocări fie legate de comportament, fie legate de tratament.

Educaţia continuă cere comunicare pe mai multe canale şi are nevoie de o echipă multidisciplinară, aspect preluat de profesioniştii implicaţi din domeniul sănătăţii, ca bună practică.

Totuși, același lucru nu se poate spune despre medicii din micile orașe, unde există și pacienți care nu știu să își ceară drepturile sau nu au trecut niciodată printr-o procedură de screening.

Dr. Carmen Angheluță, Medic primar sănătate publică și management, Institutul Național de Sănătate Publică

Institutul Național de Sănătate Publică urmărește un plan național pentru prevenție pentru a acoperi nevoile pacienților și se ghidează după exemple de lucru europene, în special luând în considerare reducerea bolilor netransmisibile, fiind o inițiativă a Comisiei Europene, lansată în acest an.

Această inițiativă vrea să aducă în atenție 5 arii de acțiune importante, cu 4 categorii de boli importante: 1) cardiovascular, 2) diabet; 3) boli respiratorii cronice; 4) boli psihice și neurologice, integrându-se și determinanții acestora, cu referire la dieta nesănătoasă, fumatul, consumul de alcool, inactivitatea fizică și poluarea.

Aceste inițiative sunt însoțite de o finanțare consistentă de 153 de miliarde de euro pentru a se focaliza promovarea sănătății și prevenției, screening și diagnostic precoce, diagnostic și management al tratamentului și sprijinirea calității vieții.

În mod concret, Ministerul Sănătății a desemnat INSP ca autoritate competentă în proiectele de tipul Joint Action ale tuturor țărilor UE, având ca sarcină gestionarea bolilor cardiovasculare și a diabetului. Un prim pachet se referă la informare și conștientizare cu privire la diabet, bolile cardiovasculare, factorii de risc și alfabetizare în ceea ce privește sănătatea. Un alt pachet se referă la îmbunătățirea datelor despre diabet, standardizarea colectării, prelucrarea și partajarea datelor și dezvoltarea de registre specifice conform afecțiunilor. Cel de-al treilea pachet are în vedere screening-ul, pornind de la Ghidurile OMS pentru a fi îmbunătățite. Pachetul cu nr. 4 privește dezvoltarea unor trasee integrate ale pacienților de la prevenție, la curativ și îmbunătățirea autoevaluării prin ultimele tehnologii și creșterea integrării la locul de muncă a pacientului cu boli cardiovasculare și diabet (acesta fiind deocamdată în fază de scriere și parteneri).

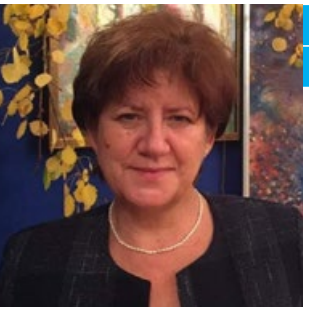

Rodica Molnar, președinte, Asociația Copiilor și Tinerilor Diabetici Mureș

Am participat la mai multe proiecte/programe de testare și educare despre diabet și boli cardiovasculare, desfășurate în 7 județe unde au fost testate 1229 de persoane. 45% erau în diferite stadii de obezitate, 25% cu boli cardiovasculare, 49% aveau colesterolul mărit, 100 de persoane se încadrau ca valori în prediabet, iar 55% au aflat la momentul testării că aveau diabet.

Primăriile sunt un partener de nădejde, iar asociația dorește să își împărtășească experiența față de acestea în mod voluntar pentru un segment al populației. Persoanele sunt determinate și doritoare

să lucreze îndeaproape cu medicul, iar campaniile de screening au nevoie de o bază de date, care să funcționeze.

Cât despre tehnologii, se dorește analizarea modului în care se realizează achiziția dispozitivelor medicale, senzorii și pompele de insulină. În ciuda unui program foarte bine pus la punct pacienții nu au acces la acestea în spitale și în lipsă de soluții aceștia sunt nevoiți să ajungă la cheltuieli suplimentare. Consumabilele ar trebui, în opinia mea, să fie acordate în circuit deschis pentru a lua din povara spitalelor.

Cristian Corneliu, primar comuna Movilița, județul Vrancea

Am acceptat invitația Forumului Român de Diabet pentru că am sesizat avantajele extraordinare ale acestei inițiative, pentru că știu că o comunitate sănătoasă produce mai multă bună-stare. Dacă mă întrebați care este impactul financiar comparativ cu aceste avantaje, impactul este unul modic. Chiar dacă ne-am propus un target de 1000 de persoane, ne vom asigura că programul va fi extins la toată populația comunei Movilița.

„Ceea ce faci pentru tine moare odată cu tine când părăsești această lume, ceea ce faci pentru alții rămâne pentru totdeauna.” – Sir Ken Robinson.

Corina Pișta, consilier Primăria orașului Sinaia, județul Prahova

Sinaia este implicată de ani de zile în domeniul sănătății, se poate număra printre puținele orașe din România care construiește un spital, cu speranța dării în funcțiune în perioada următoare.

O prioritate la nivelul primăriei pentru anul viitor o reprezintă diabetul, având și o încărcătură emoțională aparte prin prisma locuitorilor care suferă de diabet, în jurul cifrei de 2000, din totalul de 11000. Suntem deschiși la parteneriatele cu asociațiile de pacienți, partea de educație, prevenție, sport fiind prioritare pentru primărie.

Ca persoană cu diabet, pot spune că am învățat foarte mult de la persoanele prezente în sală, prin sfaturile puse la dispoziție prin diferite medii. Cred că partea de prevenție înseamnă mult mai mult decât ceea ce se află la momentul actual, din punct de vedere al reglementărilor în vigoare.

Farm. Florina Bonifate, Secretar general, Colegiul Farmaciștilor din România

Sunt studii care arată că includerea în echipa de lucru a unui farmacist aduce beneficii, iar rezultatele sunt cu atât mai bune cu cât un farmacist își aduce aportul, în multe cazuri mai mult decât un asistent medical.

Din noiembrie 2021, avem un nomenclator al serviciilor farmaceutice în care la secțiunea servicii esențiale regăsim susținerea și desfășurarea de campanii de sănătate publică, care pot fi realizate de orice farmacist, iar la servicii avansate regăsim serviciul de gestionare a pacienților cronici, pacientul cu diabet fiind un pacient cronic.

Farmacistul aduce beneficii prin competențele sale către populație, la nivel societal și bugetar; farmaciștii pot face screening, pot face educație, pot face consilierea pacienților.

Cătălina Pintea, Președinte, Asociația Distribuitorilor și Retailerilor Farmaceutici din România

În primăvara anului 2021, o echipă de cercetare din partea Universității din București a efectuat un studiu, la cererea CFR și ADRFR, care a concluzionat că populația din România are încredere în farmaciști și informațiile pe care aceștia le furnizează, sunt mulțumiți de serviciile prestate în farmaciile comunitare și își doresc implementarea unor servicii noi.

Printre servicii menționează următoarele: diagnostic precoce în cazul bolilor cardio-vasculare, testare rapidă pentru infecții virale precum SARS-COV 2, gripă, hepatită B și C, precum și determinarea glicemiei, vaccinarea în farmacii.

Împreună cu colegii de la CFR și ARPIM urmărim să demarăm un nou proiect de prevenție și depistare precoce a diabetului zaharat în farmacii.

Bart Torbeyns, Director Executiv, Forumul European pentru Diabet

România este un exemplu de bună practică pentru celelalte țări din UE, mai ales prin prisma studiilor de caz. Forumul Român de Diabet este văzut ca punct de referință pentru Diabetologia, una dintre revistele de renume din domeniul diabetului.

Legea prevenției în diabet este un succes ce trebuie felicitat și un aspect ce inspiră alți membrii ai Forumului European pentru Diabet.

Pentru prima dată avem un buget alocat pentru diabet și boli cardiovasculare de către Comisia Europeană.

O nouă directivă a fost votată în data de 23.11.2022 având următoarele priorități de politică publică la nivelul Comisiei Europene:

1. **Informarea și creșterea gradului de conștientizare cu privire la diabet, BCV și factorii lor de risc și alfabetizare în domeniul sănătății**

2. **Date despre diabet și BCV/registre**

3. **Îmbunătățirea, screening-ul pentru populația cu (risc ridicat de) Diabet și CVC**

4. **Îmbunătățirea îngrijirii pacienților (personalizată), promovarea integrării îngrijirii și sprijinirea prevenirii bolilor**

5. **Îmbunătățirea sprijinului acordat pacienților cu diabet și boli cardiovasculare și (auto) gestionarea diabetului și bolilor cardiovasculare, inclusiv instrumente digitale**

6. **Creșterea și sprijinirea participării la muncă a persoanelor care trăiesc cu diabet și boli cardiovasculare**

EUROPEAN PUBLIC POLICY PRIORITIES

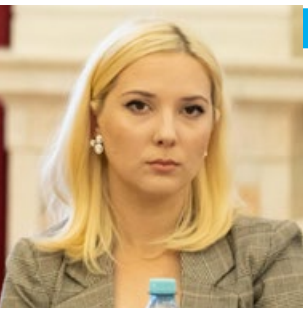

Ines Nerina Râmbu, președinte Asociația Type 1 Dreamers

Am început să documentez diabetul de care sufer și diabetul în România de 5 ani din momentul în care am fost diagnosticată. Mă bucur de prezență la Forum și de faptul că sunt parte din această comunitate.

Prevenția este un lucru simplu, care se referă la alimentație și la sport obligatoriu încă din școală, urmat de analize anuale. Prevenția este simplă, implementarea este problema, un pacient stă maxim 15 minute alături de medic și nu ajunge de multe ori să spună toate problemele sale, dar în restul timpului stă online alături de comunitatea lui.

Simona Eugenia Dumitrescu, președinte Asociația Luna Albastră – Diabet

În ciuda faptului ca asociația nu se află de mult în viața pacienților din România, din perspectiva de părinte cu copil cu diabet am trecut prin toate obstacolele care converg de la cea mai fragedă vârstă până la adolescență.

Accentul trebuie pus și pe nevoia educării părinților cu copii cu diabet, partea psiho-emoțională face greu implementabilă educarea adultului. Apreciez eforturile medicilor din spitale și că îi pot ajuta să degrevez medicii de această povară și să ajut părinții încă de la debut.

Andrei Reurean Pintilei, președinte Asociația pentru Consiliere și Educație în Sănătate

În activitatea noastră avem contact atât cu pacienții cât și cu medicii și vorbim cu aceștia despre prevenție, diagnostic precoce. Am derulat campanii de informare în Iași, descoperind 350 de pacienți cu prediabet, 500 de noi pacienți după sesiuni de screening.

Legea asistenței medicale mobile, promulgată în anul martie 2022 (care încă nu are încă norme) ar putea să aducă mai aproape medicul de familie de specialist.

Liliana Moldoveanu, președinte Asociația Copiilor și Tinerilor cu Diabet Sweetland din județul Constanța

Sunt semnatară a tuturor demersurilor avute până în prezent din anul 2008, având proiecte și campanii de informare desfășurate independent, prin care ne-am propus și am reușit să fim veriga lipsă dintre familii și medicii specialiști.

Am construit o comunitate în care am apărat drepturilor pacienților. Anul acesta am reușit realizarea a 700 de teste de glicemie, cu noi pacienți descoperiți.

FORUMUL ROMÂN DE DIABET
EDIȚIA A III-A

FORUMUL ROMÂN DE DIABET
EDIȚIA A III-A

FORUMUL ROMÂN DE DIABET
EDIȚIA A III-A
Pentru a fi sănătoasă, România are nevoie de fiecare dintre noi.
Și eu caut milionul lipsă!

FORUMUL ROMÂN DE DIABET

ROMÂN DE DIABET

VI. ECOURI DIN PRESĂ

IMPACT & EAV

Comunicatul de presă a fost preluat de Televiziunea Română (TVR1 și TVR2), de media generalistă, specializată și locală, precum și platforme tip agregator și social media.

IMPACT
peste 71.000 cititori

**Dacă am fi contract servicii media pentru publicarea comunicatului de presă, conform tarifelor practicate de publicații incluse în prezentul raport, valoarea totală a apariţiilor ar fi fost de 58.500 euro.*

DISTRIBUȚIE MEDIA

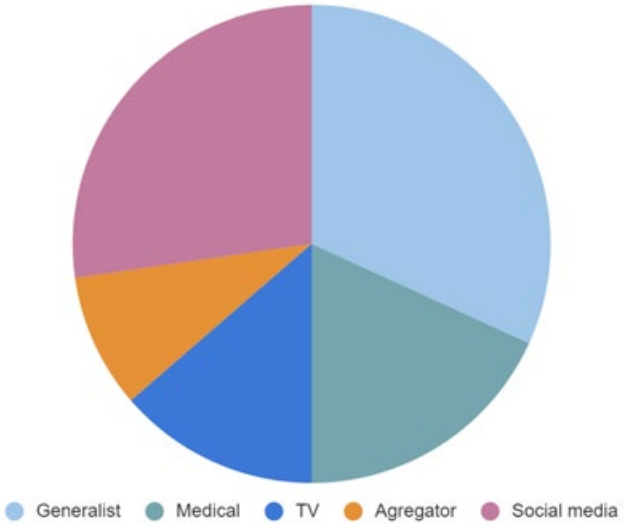

TV

TVR (material 24 noiembrie)

Material complet:
https://portal.klarmedia.com/article.php?i=67A3BCAA4FB3A547DA351405CE46E4B3182876528&c=666&l=1

TVR (material 25 noiembrie)

Material complet:
https://portal.klarmedia.com/article.php?i=655A9F620296DCFA325E8B44CE9F89F9182951829&c=666&l=1

TVR2 (material 25 noiembrie)

Material complet:
https://portal.klarmedia.com/article.php?i=8166B3BAB9843F904C00515FA52FFBBA182963946&c=666&l=1

GENERALIST

TVR.RO

Caută pe stiriletvr.ro OK

STIRI.TVR.RO › Parteneriate › CRAWL

Medicii recomandă: Dacă ați avut Covid, verificați-vă glicemia! Este risc de diabet, chiar și la copii și adolescenți

Dacă ați avut Covid, verificați-vă glicemia! Medicii depistează tot mai multe cazuri de diabet zaharat după infecția cu SARS-CoV-2, chiar și la copii și adolescenți. La cei cu factori de risc, precum obezitatea, era oricum nevoie de screening. Dacă boala nu e depistată rapid și controlată, afectează grav organismul. Avem o lege a prevenției, dar nu are și norme de aplicare, iar medicii de familie spun că analizele preventive prin CNAS sunt blocate.

24 Noiembrie 2022, 20:04 (actualizat 24 Noiembrie 2022, 20:48) Știrile TVR | PRINT

Material complet: http://stiri.tvr.ro/medicii-recomanda--daca-a--i-avut-covid--verifica--i-va-glicemia--este-risc-de-diabet--chiar---i-la-copii---i-adolescen--i_919336.html#view

ADEVARUL.RO (MATERIAL OBȚINUT ORGANIC)

Crește alarmant numărul tinerilor diagnosticați cu diabet

01.12.2022 05:03 Daniela Șerb 1 live

Numărul tinerilor cu diabet zaharat a crescut în pandemie, atrag atenția medicii, care subliniază că depistarea precoce a diabetului trebuie prioritizată de urgență. Numărul pacienților cu diabet zaharat de tip 2 diagnosticați a ajuns la peste un milion, iar numărul celor nediagnosticați este cel puțin același.

Material complet: https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/creste-alarmant-numarul-tinerilor-diagnosticati-cu-2224303.html

NEWS.RO

Creștere spectaculoasă a numărului cazurilor de copii diagnosticați cu diabet zaharat de tip 1, după pandemie. Medic: În ultimii doi ani, creșterea a fost de peste 30 la sută, mai mare față de 2019, și foarte probabil acest lucru este cauzat de COVID

Scris de Eugenia Foarfeca | 24 nov 2022

Material complet: https://www.news.ro/social/crestere-spectaculoasa-numarului-cazurilor-copii-diagnosticati-diabet-zaharat-tip-1-dupa-pandemie-medic-ultimii-doi-ani-cresterea-peste-30-suta-mare-fata-2019-foarte-probabil-acest-lucru-cauzat-1922400024002022110820929102

REALITATEA.NET

Fenomen îngrijorător apărut după anii de pandemie de coronavirus. Vorbim despre o creștere spectaculoasă a numărului cazurilor de copii diagnosticați cu diabet zaharat de tip 1. Mai exact, vorbim despre o creștere cu 31% a incidenței acestor cazuri în 2021 față de anul 2019.

JOI, 24 NOIEMBRIE 2022, 10:38 ASCULTĂ ARTICOLUL

Material complet: https://www.realitatea.net/stiri/actual/explozie-a-cazurilor-de-copii-diagnosticati-cu-diabet-de-tip-1-infectia-cu-covid-printre-posibilele-cauze-ce-spun-medicii_637f2d933dc547275b5b2fd2

ZIARUL NEWS (PRINT)

România, dată ca exemplu de bune practici în prevenția și depistarea precoce a diabetului zaharat la nivel european

La Palatul Parlamentului a avut loc a III-a ediție a Forumului Român de Diabet. Reunind autorități centrale și locale, membri ai Parlamentului, asociații de pacienți, societăți medicale și reprezentanți ai producătorilor de medicamente, Forumul Român de Diabet reprezintă cel mai amplu efort comun pentru prevenirea și conștientizarea unei afecțiuni din România.

Ediția a III-a a Forumului Român de Diabet a oferit situația la zi a diabetului din România. Chiar și după adoptarea Legii nr. 249/2020 privind prevenția și depistarea precoce a diabetului, unul dintre puținele acte legislative de acest tip din lume, statisticile sunt în continuare îngrijorătoare. Numărul de pacienți cu diabet zaharat este în creștere, ajungând la peste 1 milion de persoane diagnosticate conform datelor comunicate de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate. În paralel, 28,1% din populație are toleranță scăzută la glucoză, adică prediabet, riscând ca afecțiunea să se instaleze și să devină ireversibilă.

Continuare în pagina 8

Material complet: https://portal.klarmedia.com/article.php?i=C8C7DA3B93DAE0BF59445C5049F747AF182890781&c=666&l=1

EVENIMENTUL MOLDOVENESC (PRINT)

Un milion de români nu știu că au diabet

• se caută soluții pentru stoparea evoluției diabetului în România • obezitatea este și ea una dintre cele mai mari provocări de sănătate publică ale secolului XXI și unul dintre principalii factori de risc pentru diabetul de tip 2 • diabetul ar putea fi prevenit sau amânat prin responsabilitatea asupra propriei sănătăți care implică o alimentație sănătoasă, activitate fizică, evitarea comportamentelor nocive de tipul fumatului sau consumului de alcool

Consilierul prezidențial Diana Pîlun a declarat miercuri că nevoia de măsuri pentru a reduce prevalența în creștere a diabetului este urgentă, costurile economice și sociale ridicate constituind un argument în plus pentru prioritizarea prevenției.

Diabetul zaharat reprezintă una dintre cele mai mari probleme de sănătate publică ale secolului XXI. La fiecare șase secunde, la nivel mondial, o persoană diagnosticată cu diabet moare. Una din zece persoane are diabet și unul din doi adulți rămâne nediagnosticat.

În România, un milion de români nu știu că au diabet, conform Forumului Român de Diabet. „Dacă diabetul de tip 2 se prevenea, ar fi fost o intervenție video la ediția a III-a a Forumului Român de Diabet, un efort comun reduce prevalența în creștere a diabetului este urgentă. Costurile economice și

Material complet: https://cdn01.klarmedia.com/monitoring/2022-11/202211241242_329043093.jpg

MAGNANEWS.RO

Președintele Comisiei de diabet, nutriție și boli metabolice a Ministerului Sănătății, Anca Pantea-Stoian, a anunțat, miercuri, că, alături de legea prevenției, se vor dezvolta și registrele pentru diabet și prediabet.

„În acest moment, Comisia națională de diabet, Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate lucrează pentru normele legii prevenției. (...) Alături de legea prevenției se vor dezvolta și cele două registre de diabet și prediabet", a precizat medicul, la ediția a III-a a Forumului Român de Diabet, proiect derulat într-un cadru de parteneriate între Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, asociații de pacienți și grupul de lucru pentru diabet al ARPIM.

Material complet: https://magnanews.ro/2022/11/dr-anca-pantea-stoian-ministerul-sanatatii-lucreaza-la-normele-legii-prevenției/

OFICIALMEDIA.COM

Președintele Comisiei de diabet, nutriție și boli metabolice a Ministerului Sănătății, Anca Pantea-Stoian, a anunțat, miercuri, că, alături de legea prevenției, se vor dezvolta și registrele pentru diabet și prediabet.

„În acest moment, Comisia națională de diabet, Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate lucrează pentru normele legii prevenției. (...) Alături de legea prevenției se vor dezvolta și cele două registre de diabet și prediabet", a precizat medicul, la ediția a III-a a Forumului Român de Diabet, proiect derulat într-un cadru de parteneriate între Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, asociații de pacienți și grupul de lucru pentru diabet al ARPIM.

Material complet: https://oficialmedia.com/in-ultimii-doi-ani-cresterea-a-fost-insa-spectaculoasa-de-peste-30-la-suta-mai-mare-fata-de-2019-si-foarte-probabil-acest-lucru-este-cauzat-de-covid/

ECOMUNICATE.RO

Persoanele din România care suferă de diabet au începând de astăzi la dispoziție noul CGM – Sistem de Monitorizare Continuă în Timp Real al Glucozei

27/11/2022 Domeniu: Comunicate de presa Sanatate Judet: Comunicate de presa Bucuresti

Noul sistem CGM inteligent, disponibil de astăzi în România, se numește Dexcom ONE și utilizează un mic senzor și un transmițător pentru a măsura și a trimite valorile glucozei în mod continuu și în timp real, către un smartphone compatibil* sau un receiver opțional, prin intermediul aplicației dedicate Dexcom ONE, eliminând astfel nevoia de înțepături dureroase pentru testarea periodică a valorii glucozei. Utilizatorii primesc, de asemenea, alerte pe smartphone sau receiver atunci când nivelul glucozei crește sau scade prea mult sau prea rapid.

Material complet: https://www.ecomunicate.ro/comunicat/persoanele-din-romania-care-sufera-de-diabet-au-incepand-de-astazi-la-dispozitie-noul-cgm-sistem-de-monitorizare-continua-in-timp-real-al-glucozei/

PUTEREA.RO

"Ne-am confruntat în foarte multe situații cu valori glicemice mari inexplicabile la început, dar confirmate ulterior de acest status post-Covid", subliniază prof. dr. Gabriela Radulian, președinta Societății Române de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice.

Persoanelor cu factori de risc, dar asimptomatice, medicii de familie le recomandau analize gratuite. Dar această măsură de prevenție și depistare precoce a bolii a fost blocată.

Daciana Toma, medic de familie, vicepreședinte al Societății Naționale de Medicina Familiei, subliniază: "Am primit o informare de la casa națională că nu mai putem acorda servicii de prevenție pacienților care au o boală cronică, indiferent ce boală cronică are pacientul. Inclusiv obezitatea este o boală".

Material complet: https://www.puterea.ro/daca-ati-avut-covid-trebuie-sa-va-verificati-glicemia-pentru-risc-de-diabet/

MEDICAL

RODIABET.RO

FORUMUL ROMÂN DE DIABET: ROMÂNIA, DATĂ CA EXEMPLU DE BUNE PRACTICI ÎN PREVENȚIA ȘI DEPISTAREA PRECOCE A DIABETULUI ZAHARAT LA NIVEL EUROPEAN

Nov 24, 2022 | Stiri

Material complet: https://www.rodiabet.ro/forumul-roman-de-diabet-romania-data-ca-exemplu-de-bune-practici-in-preventia-si-depistarea-precoce-a-diabetului-zaharat-la-nivel-european/

SAPTAMANAMEDICALA.RO

Săptămâna medicală › Stiri

Forumul Român de Diabet, ediția a III-a - România, dată ca exemplu de bune practici în prevenția și depistarea precoce a diabetului zaharat la nivel european

Material complet: http://www.saptamanamedicala.ro/articole/Forumul-Roman-de-Diabet-editia-a-III-a---Romania-data-ca-exemplu-de-bune-practici-in-preventia-si-depistarea-precoce-a-diabetului-zaharat-la-nivel-european

MEDICALMANAGER.RO

FORUMUL ROMÂN DE DIABET: ROMÂNIA, DATĂ CA EXEMPLU DE BUNE PRACTICI ÎN PREVENȚIA ȘI DEPISTAREA PRECOCE A DIABETULUI ZAHARAT LA NIVEL EUROPEAN

Nov 24, 2022 | Stiri

Material complet: https://www.medicalmanager.ro/forumul-roman-de-diabet-romania-data-ca-exemplu-de-bune-practici-in-preventia-si-depistarea-precoce-a-diabetului-zaharat-la-nivel-european/

AGREGATOR

ZIARELIVE.RO

Dacă ați avut COVID trebuie să vă verificați glicemia pentru risc de diabet

Publicat: Vineri, 25 Noiembrie 2022, 15:21

Dupa pandemie, a crescut numarul ***persoanelor*** – chiar copii și adolescenți – depistate cu diabet zaharat, dupa ce au avut ***Covid***-19, motiv pentru care medicii recomanda verificarea glicemiei. Sars-Cov-2 ataca pancreasul și provoaca inflamația acestui organ. Dar și terapiile folosite contra ***Covid***-19 favorizeaza apariția diabetului. "Ne-am confruntat in foarte multe situații cu valori glicemice mari inexplicabile la inceput, dar confirmate ulterior de acest status post-***Covid***", subliniaza prof. dr. Gabriela Radulian, președinta Societații Romane de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice. Persoanelor...

Material complet: https://www.ziarelive.ro/stiri/daca-ati-avut-covid-trebuie-sa-va-verificati-glicemia-pentru-risc-de-diabet.html

DIACAF.RO

Medicii recomandă: Dacă ați avut Covid, verificați-vă glicemia! Este risc de diabet, chiar și la copii și adolescenți

TVRinfo 24 Nov 2022 la ora 20:26

Dacă ați avut Covid, verificați-vă glicemia! Medicii depistează tot mai multe cazuri de diabet zaharat după infecția cu SARS-CoV-2, chiar și la copii și adolescenți. La cei cu factori de risc, precum obezitatea, era oricum nevoie de screening. Dacă boala nu e depistată rapid și controlată, afectează grav organismul. Avem o lege a prevenției, dar nu are și norme de aplicare, iar medicii de familie spun că analizele preventive prin CNAS sunt blocate.

Material complet: https://www.diacaf.com/stiri/actualitate/medicii-recomand-dac-a-i-avut-covid-verifica-i_131687508.html

SOCIAL MEDIA

FACEBOOK FLORIAN BODOG

Florian Bodog
24 noiembrie la 15:43

Astăzi, am participat la cea de-a III-a ediție a Forumului Român de Diabet, organizat la Palatul Parlamentului.

Forumul Român de Diabet este prima platformă colaborativă care reunește societăți medicale, autorități din diverse domenii, asociații de pacienți și industrie, o comunitate profesională interesată de prevenția, diagnosticarea și managementul integrat al diabetului zaharat.

Dintre temele abordate în cadrul conferinței menționez: operaționalizarea Legii Prevenției în diabet; nevoia de a avea date corecte; resursele financiare necesare pentru prevenția și tratarea diabetului zaharat; intervenții colaborative în sprijinul persoanelor aflate la risc de diabet zaharat.

Post: https://www.facebook.com/florianbodog/posts/685469446473254

FACEBOOK ASOCIAȚIA, DA ȘI EU POT

Da, și eu pot - Yes, even I can
25 noiembrie la 10:47

Da, am fost acolo!

Cat am scris aceasta postare au mai murit trei oameni din cauza diabetului...la fiecare 6 secunde o persoana diagnosticata cu diabet moare (conform IDF).

Am fost pentru ca Romania se lauda acum 2 ani cu o lege a prevenției, lege din iulie 2020.

Textul legii 249 din 2020 se termina asa: "Articolul 37: În termen de 45 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației și Cercetării adoptă normele de aplicare a prevederilor art. 11 alin. (7) din prezenta lege".

Din noiembrie 2020 si pana in noiembrie 2022 de cate ori au trecut 45 zile? Va spunem tot noi, de peste 16 ori am numarat 45 zile...si continuam.

Post: https://www.facebook.com/dasieupot/posts/511312604358517

FACEBOOK ASOCIAȚIA SWEET LAND CONSTANȚA

Asociatia Sweet Land Constanta
24 noiembrie la 09:45

#nepasa

Ieri, la Palatul Parlamentului a avut loc cea de-a III a editie a FORUMULUI ROMAN DE DIABET.

Asociatia copiilor si tinerilor cu diabet din judetul Constanta "Sweet Land" este membru al Forumului si a participat online.

Va reamintim ca lucrarile ***Forumului Roman de Diabet*** au condus la promulgarea legii prevenirii diabetului zaharat in anul 2020.

Ieri am aflat ca:

- se lucreaza intens la elaborarea normelor de aplicare a acestei legi
- Institutul National de Sanatate Publica va ajuta programul de preventie pe viitor
- Forumul Roman de Diabet este un exemplu de buna practica, dupa cum a declarat dl Bart Torbeyns, director executiv al Forumului European de Diabet, in direct de la Bruxelles
- s-au stabilit noi protocoale si parteneriate pentru a deveni mai uniti, mai puternici.

#educatieindiabet
#screeningdiabet
#preventiadiabeturuizaharat

Post: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02VBcRnaBXRL4QwKoqagWCAsd16XxDLKMZLPZaeCEEJnnBmNPrejsZX4aNqCJkPNdol&id=100064833814904

FACEBOOK ASOCIAȚIA SPORT & DIABETES

Sports & Diabetes
25 noiembrie la 10:00

Cea de-a III-a ediție a Forumului Român de Diabet a avut loc miercuri, 23 noiembrie, a.c, la Palatul Parlamentului. Evenimentul a reunit autorități din domeniu, de la nivel central și local, membrii ai Parlamentului, asociații de pacienți, societăți medicale și reprezentanți ai producătorilor de medicamente. În cadrul forumului au avut loc o serie de discuții despre operaționalizarea legii prevenției în diabet, cele mai recente studii despre diabetul zaharat și programe de screening.

Președintele comisiei de diabet zaharat, nutriție și boli metabolice din cadrul Ministerul Sănătății, Conf. Dr. Anca Pantea Stoian ne-a mărturisit că se lucrează la normele legii prevenției în diabet.

Totodată, a fost semnat primul protocol de colaborare în demararea programului de screening în comuna Movilița, jud. Vrancea, prima comună care desfășoară un astfel de program în rândul localnicilor. De asemenea, s-au alăturat acestui demers și Colegiul Farmaciștilor și Asociația Distribuitorilor și Retailerilor Farmaceutici din România, care vor derula un program de evaluare a riscului de diabet zaharat în farmaciile comunitare.

Printre discuțiile interactive ale participanților prezenți, au fost semnalate problemele legate de Programul Național de Diabet.

Post: https://www.facebook.com/sportsdiabetes/posts/5661989997189627

FACEBOOK ASOCIAȚIA SPORT & DIABETES

Grupul Senatorial PSD
24 noiembrie la 16:22

Florian Bodog, senator #PSD:

"Astăzi, am participat la cea de-a III-a ediție a Forumului Român de Diabet, organizat la Palatul Parlamentului.

Forumul Român de Diabet este prima platformă colaborativă care reunește societăți medicale, autorități din diverse domenii, asociații de pacienți și industrie, o comunitate profesională interesată de prevenția, diagnosticarea și managementul integrat al diabetului zaharat.

Dintre temele abordate în cadrul conferinței menționez: operaționalizarea Legii Prevenției în diabet; nevoia de a avea date corecte; resursele financiare necesare pentru prevenția și tratarea diabetului zaharat; intervenții colaborative în sprijinul persoanelor aflate la risc de diabet zaharat."

Post: https://www.facebook.com/sportsdiabetes/posts/5661989997189627

FACEBOOK ASOCIAȚIA SPORT & DIABETES

MagnaNews.ro
24 noiembrie la 08:31

Președintele Comisiei de diabet, nutriție și boli metabolice a Ministerului Sănătății, Anca Pantea-Stoian, a anunțat, miercuri, că, alături de legea prevenției, se vor dezvolta și registrele pentru diabet și prediabet. "În acest moment, Comisia națională de diabet, Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate lucrează pentru normele legii prevenției. (...) Alături de legea prevenției se vor dezvolta și cele două registre de diabet și prediabet", a precizat medicul, la ediția a III-a a Forumului Român de Diabet, proiect derulat într-un cadru de parteneriate între Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, asociații de pacienți și grupul de lucru pentru diabet al ARPIM....

Post: https://www.facebook.com/MagnaNews.ro/posts/587884563182142

FORUMUL ROMÂN DE DIABET

E NEVOIE DE UN EFORT NAȚIONAL DE PREVENȚIE!

Continuarea colaborării și a parteneriatelor din cadrul Forumului reprezintă elementul central al activității noastre, iar prin contribuția fiecărui membru construim o sinergie a proiectelor pe care le dezvoltăm.

Forumul Român de Diabet este o platformă de colaborare care reunește asociații de pacienți, autorități din mai multe domenii, societăți medicale și reprezentanți ai producătorilor de medicamente. Proiectul se desfășoară într-un cadru de parteneriate între Societatea Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, Federația Română de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice, asociații de pacienți și Grupul de Lucru Diabet al ARPIM.
Inițiativa se alătură celei similare create la nivelul Federației Europene a Industriilor și Asociațiilor Farmaceutice și Forumului European al Diabetului.

ASOCIAȚII ȘI SOCIETĂȚI MEDICALE

ASOCIAȚII DE PACIENȚI

Mai multe detalii pe www.forumdiabet.ro și www.nutejoci.ro.

Acest material a fost realizat cu sprijinul financiar al grupului Diabet din ARPIM.

ARPIM
INOVAȚIA SALVEAZĂ VIEȚI

AstraZeneca · Boehringer Ingelheim · Lilly · MSD · novo nordisk · sanofi · SERVIER